

VOJENSKÉ ÚSTAVY | MILITARY SCHOOL

MĚSTO HRANICE

Vojenské ústavy V roce 1851 byl z rozhodnutí císaře Františka Josefa I. v Hranicích zřízen Vyšší výchovný ústav vojenský a o dva roky později také Jezdecká škola eskadronní. Hned roku 1856 byly však ústavy zrušeny a do volných budov se nastěhovala z Olomouce Dělostřelecká akademie. V letech 1870–1875 zde sídlila Vojenská škola technická, kterou pak na čtyři desetiletí (1875–1918) vystřídala Vyšší vojenská reálka a Jezdecká škola kadetní [4]. Na tradici vojenského školství navázala v Československé republice Vojenská akademie (1921–1939, 1945–1950) [2] [3], poté již jen dělostřelecké učiliště (1950–1960). Ve druhé polovině 20. století zde sídlila v různých formách výcviková střediska pro dělostřelectvo. Od roku 2004 je v budovách bývalé akademie umístěn 71. mechanizovaný prapor a velitelství 7. mechanizované brigády. Kasárna jsou dnes pojmenována po hrdinovi protifašistického odboje Otakaru Zahálkovi.

Město ve městě Areál o rozloze takřka 21 hektarů vznikl postupně. Nejprve byla na území Hranic podle projektu

Wilhelma von Doderer a Karla Schmidta vystavěna budova výchovného ústavu [7], poté budova jezdecké školy na katastru Drahotuš. V letech 1858–1860 byl mezi ně umístěn dům pro důstojníky [1], čímž vznikla souvislá řada budov s průčelím dlouhým 538 metrů. Fasády byly vybaveny množstvím historizujících prvků [5], ačkoli současníkům se jevíly „zvenčí jednoduché a více velikostí než půvabem imponantní“ [6]. Severním směrem se pak areál rozrůstal o cvičiště, jízdnáru, plynárnu, nemocnici, hřbitov, kapli a další budovy. Město Hranice vystavělo v blízkosti areálu na konci 19. století zeměbrannou kasárnu, důstojnickou budovu (čp. 1956) a kasárna domobrany (zbořeny 2004), v roce 1936 přibyla budova velitelství 8. divize a důstojnických bytů.

Slavná historie V průběhu takřka stoleté historie vojenského školství prošla Hranicemi celá řada významných osobností, zejm. na přelomu 19. a 20. století „se zde dostávalo vzdělání synům z nejlepších rodin v zemi, kteří z internátu odcházeli na vysoké školy, nebo nastupovali vojenskou či státní službu

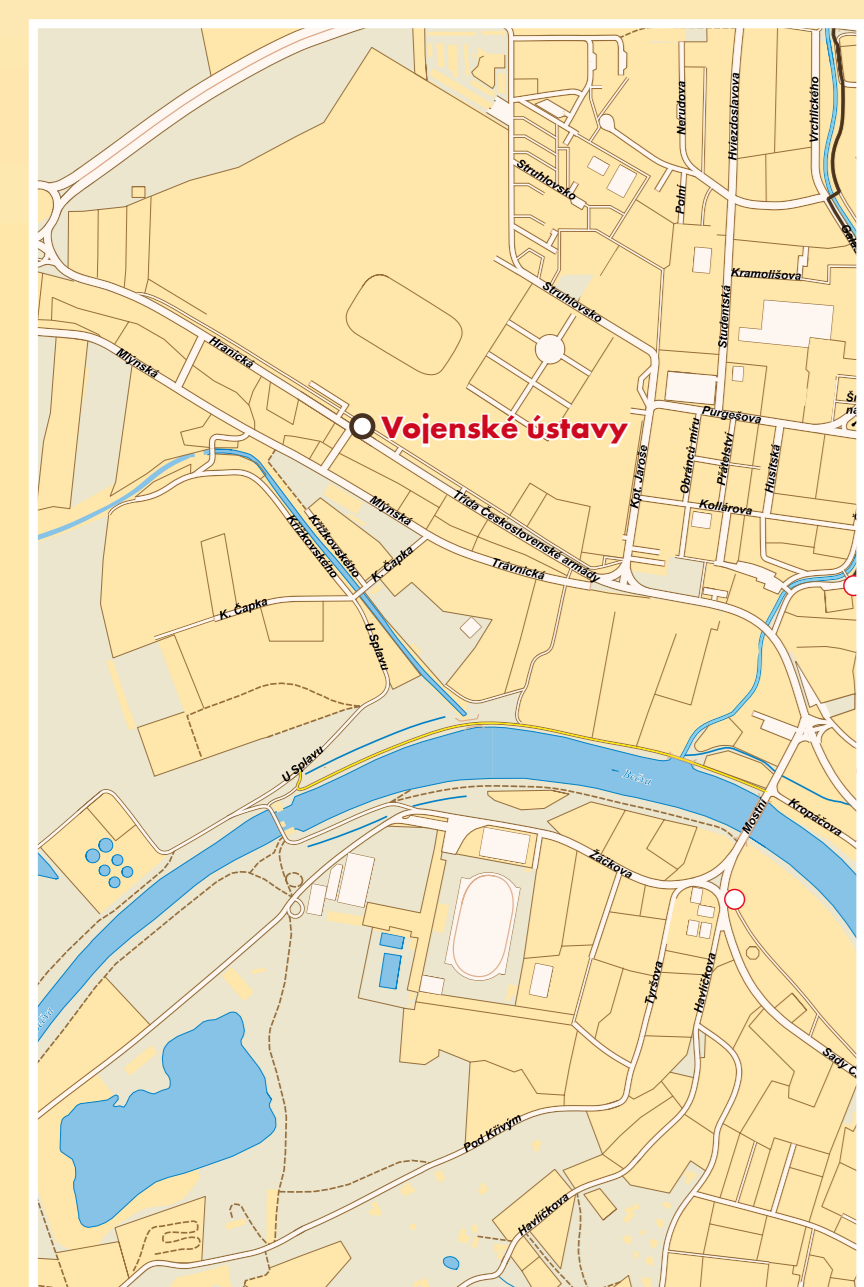
a ve všech těchto případech, stejně jako ve styku s kruhy dobré společnosti, bylo zvláštním doporučením, že vyrostli v internátě v H.“, jak napsal jeden z nejslavnějších chovanců, spisovatel Robert Musil. K dalším patří básník Rainer M. Rilke, režisér Erich von Stroheim, v éře Československé republiky vojáci Sergej Ingr, Otakar Jaroš, Alexander Korda, Heliodor Píka, Otakar Zahálka, v poválečném období např. olympionik Emil Zátopek, o němž se traduje, že běh trénoval na půlkilometrové chodbě akademie. V hranické vojenské rezervní nemocnici, která přechodně existovala v areálu kasáren, pracovala v roce 1915 Edith Steinová, svatořečená roku 1998.

Památky Na Třídě Československé armády stojí před budovami kasáren trojice pomníků. Památník družby československých a sovětských dělostřelců (1955) vytvořený Vladimírem Navrátilem a odhalený k 10. výročí bitvy u Jasla. Dále objekt houfnice (1977), realizovaný ke 33. výročí téže bitvy. A nejzápadněji sousoší Vítání Rudé armády (1984) z dílny Rudolfa Doležala, které bylo až do roku 1994 umístěno na Školním

náměstí. Pozorný návštěvník si v okolí kasáren může všimnout také zajímavých historických památek. V zahradě drahotušského domu čp. 430 naproti domu pro důstojníky se nachází hodnotný barokní kříž z roku 1745. Uvnitř areálu stojí novogotická kaple sv. Barbory, patronky dělostřelců, z let 1862–1863. V budově jezdecké školy je umístěna Pamětní síň odbojů. Otevřena je každou první středu v měsíci od 14 do 17 h a ve státní svátky od 9 do 15 h.

Text / Text: Jiří J. K. Nebeský
Foto / Photo: Karol Roder [5] [6] [7], Milan Mráz [1]
Sbírka / Collection: Milan Králík [2] [3], Městské muzeum a galerie v Hranicích [4]

ZA KRÁSAMI MĚSTSKÉ PAMÁTKOVÉ ZÓNY HRANICE

Military institutes In 1851, upon the ruling of Emperor Franz Joseph I, the Higher Military Educational Institute was established in Hranice, and two years later the Squadron Cavalry School. However, the institutes were closed by 1856 and the Artillery Academy moved here from Olomouc. From 1870–1875 the premises housed the Technical Military School and then, for the subsequent four decades (1875–1918), the Higher Military School and the Cadet Cavalry School [4]. During the Czechoslovak Republic, the Military Academy continued the tradition of military schooling (1921–1939, 1945–1950) [2] [3], later replaced by a secondary artillery school (1950–1960). In the second half of the 20th century the premises housed various artillery training centers. Since 2004, the buildings of the former academy have been the seat of the 71st Mechanized Battalion and the headquarters of the 7th Mechanized Brigade. Today, the barracks are named for Otakar Zahálka, a hero of the anti-Nazi resistance.

Town within a town The premises consisting of almost 21 hectares developed gradually. At first, a building for the educational institute designed by Wilhelm von Doderer and Karel Schmidt was built on the Hranice territory [7], followed by the building of the riding school in Drahotuše. From 1858–1860 an officers' house was established between them [1], creating thus a continuous row of buildings with a 538 m long facade. The facade featured a lot of historicist elements [5] even though the contemporaries thought they "looked simple and greater in size than in beauty" [6]. To the north the premises were extended by exercise grounds, a riding hall, gasworks, hospital, cemetery, chapel, and other buildings. At the end of the 19th century, the town of Hranice built landwehr barracks, an officers' building (No. 1956), and home defense barracks (torn down in 2004) near the premises. In 1936 a building for the headquarters of the 8th Division and for officers' flats was added.

Renowned history In the course of the almost hundred year history of the military schooling, a number of important personalities stayed in Hranice. Especially around the turn of the 20th century, "the sons of the best families in the country were educated here – they were leaving the boarding school to study at colleges or were beginning their military or state service, and in all these cases it was a special recommendation that they had grown up in the boarding school in H.," wrote one of the most famous local boarders, the writer Robert Musil. Other personalities included the poet Rainer M. Rilke, the director Erich von Stroheim, during the Czechoslovak Republic it was the soldiers Sergej Ingr, Otakar Jaroš, Alexander Korda, Heliodor Píka, Otakar Zahálka, in the post-war era for example the Olympic champion Emil Zátopek, who is said to have practiced running in the half-kilometer long academy hall. In 1915, Edith Steinová (canonized in 1998) worked in the Hranice emergency military hospital, which was temporarily stationed in the barracks.

Monuments Three monuments stand in front of the barracks on Třída Československé Armády Avenue. The monument of the friendship of the Czechoslovak and Soviet artillerymen (1955) designed by Vladimír Navrátil and unveiled on the occasion of the 10th anniversary of the battle of Jaslo. The next is a howitzer (1977), sculpted for the 33rd anniversary of the same battle. And the most western sculpture of Welcoming the Red Army (1984) by Rudolf Doležal, placed on the Školní Square until 1994. In addition, an observant visitor will notice interesting historical boundary stones in the vicinity of the barracks. In the garden of Drahotuše house No. 430, opposite the officers' house, there is a valuable Baroque cross dating back to 1745. On the premises, there is a Neo-Gothic chapel of St. Barbara, the patron saint of artillerymen, dating back to 1862–1863. The cavalry school building houses the Memorial Hall of Resistance Movements. It is open every first Wednesday of the month from 2 to 5 pm, and on public holidays from 9 am to 3 pm.